

Vadovėlis *Literatūra 10 klasei. II dalis* atitinka Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių ir mokymo priemonių atitikties teisės aktams įvertinimo ir aprūpinimo jais tvarkos aprašo II skyriuje pateiktus bendruosius reikalavimus:

Vadovėlio medžiaga atitinka dalyko bendrojoje programoje apibrėžtą mokymo(si) turinį. Vadovėlio struktūra atitinka didaktinius dalyko mokymo principus, pateikiamos įvairių tipų užduotys, skatinančios taikyti įvairius mokymosi metodus. Vadovėlio turinyje nėra diskriminavimo ir diskriminavimo propagavimo lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu. Vadovėlio turinyje pateikiami situacijų, įvykių, reiškinių, procesų, asmenybių veiklos aprašymai, iliustracijos, užduotys, nepažeidžiantys asmens teisių ir laisvių bei pagrindinių tarptautinės teisės principų, vengiama neigiamas emocines reakcijas keliančių asociacijų, būdvardžių ir kategoriškų apibendrinimų, nėra neigiamų ar kitokių lyčių stereotipų, mergaitės ir berniukai, moterys ir vyrai vaizduojami nešališkai. Vadovėlio turinyje nėra nekorektiško, antidemokratiško, antivalstybinio turinio, nėra tendencingai pateikiamos klaidinančios informacijos geopolitinių įvykių kontekste. Vadovėlio turiniu nėra kurstoma tautinė nesantaika.

### **Pasiūlymai vadovėlio *Literatūra 10 klasei. II dalis* turiniui:**

#### IV skyrius *Renesansas*

- 3 psl. teigiama, jog „Antikos mokslas, filosofija, menas tapo autoritetu Renesanso žmogui“: naudinga būtų pateikti vieną kitą pavyzdį, iliustruojantį Antikos įtaką Renesanso žmogui;
- Norėtusi bent kelių žodžių apie Renesanso architektūrą – gal prie Radvano, kur apgiedamas Radvila Rudasis, galėtų būti Radvilų renesansinė pilis ir vienas kitas sakinytis apie to laiko architektūros ypatumus;
- Apie reformaciją kalbama, bet apie Mažvydą nė žodžio – visgi pirmoji lietuviška knyga. Gal bent sakinį apie tai, jog pirmoji knyga buvo parengta protestanto protestantiškoj šaly?
- Prie Šekspyro Gaublio teatro gal būtų galima siūlyti videoklipus su Nekrošium, Mamontovu, kurie *Hamletą* vaidino Gaublio teatre? Gal įmanoma būtų rasti kokią nors virtualią ekskursiją po Gaublio teatrą ir pasiūlyti mokiniams?
- Nagrinėjant *Hamletą* norėtusi užduočių, orientuotų į remarks: parodyti mokiniams remarkų reikšmę tekste, įsivaizduoti jų pritaikymą scenoje būtų visai tikslinga;
- Formuluojuojant analizės klausimus reikėtų atkreipti dėmesį ir į raišką – gebėjimo sieti turinio ir raiškos planus mokiniams prireiks ir vyresnėse klasėse, ir per VBE (abi dalis). Gal klausimai apie raišką tiktų tiems epizodams, kuriuose aptariamas veikėjų kalbėjimo būdas;
- Vertėtų siūlyti užduočių palyginti Ofelijos literatūrinį ir dailės portretą – menų jungtis, medijos atnaujintoje BUP yra svarbi;
- 78 psl. pateiktos rašinio temos labiau tinka literatūriniam rašiniui, o 10 klasėj rašomas samprotavimas. Gal užtektų rašyti literatūrinę pastraipą, kaip būdą nagrinėti literatūros kūrinį?
- Samprotavimo rašinio temų reikėtų siūlyti daugiau – dabar siūloma tik 106 psl.;
- Nagrinėjant sonetus siūlyti klausyti, kaip sonetas virsta dainuojamąja poezija;
- „Don Kichoto“ iliustracijos yra gerai, bet norėtusi nuorodų, ką su ta vaizdine medžiaga galima būtų nuveikti. Gal pasiūlyti mokiniams sukurti savo iliustraciją romanui?
- 106 psl. siūlomos diskusijos tema *Ar donkichotiškumas įmanomas mūsų laikais?* galėtų virsti rašinio tema;
- Jeigu aptariamas *donkichotiškumas* kaip apibendrinta sąvoka, gal vertėtų aptarti ir *hamletizmą* arba *hamletišką žmogų*?



- Verta siūlyti klausytis L. Donskio paskaitos apie Šekspyrą ir Servantesą ir klausymąsi derinti su rašymu: gal konspektas, gal teminis žemėlapis, gal svarbios/ginčytinos/diskusiją keliančios tezės;
- Vis tiek reiktų kur nors įsprausti kelis sakinius apie Mažvydą ir pasiūlyti žiūrėti dokumentinį filmą apie Mažvydą – jame pasakoma daug įvairių dalykų, apie Mažvydą kalba tyrėjai, mokslininkai, aktoriai, poetai...

#### V skyrius Barokas

- 135 psl. rašant apie šv. Petro ir Povilo bažnyčią praverstų koks klausimas apie Baroko estetiką architektūroje;
- Rašinio tema tik viena – reiktų siūlyti kuo daugiau;
- Jeigu Sarbievijus buvo vadinamas sarmatų Horacijumi, gal vertėtų pateikti kokį Horacijaus eilėrašį ir palyginti su Sarbievijaus eilėraščiu;
- Norėtųsi užduoties apie Sarbievijaus poezijos vizualumą – gal pasiūlyti mokiniams iliustruoti kokią nors odę;
- 156 psl. vietoj Sarbievijaus epigramos gal dešimtokams būtų aiškesnė Sarbievijaus *Ode Telefui Likui* (I, 7): ten aptariamas ir tas likimo nenuspėjamumas, apie ką klausia 156 psl. 4 klausimas;
- Gal būtų galima parodyti, kaip atrodė Sirvydo žodynas, paaiškinti, kodėl jis trikalbis;
- Gal siūlyti mokiniams paskaityti publicistikos tekstų, susijusių su Baroku? Tarkim, M. Kvietkausko „Nenoriu neobaroko“ ištraukas – ten nuskamba siekis ieškoti „pagaliau savo jėgomis patikėjusios, drąsios renesansinės mąstysenos“: gal iš to straipsnio rastųsi kokia nors diskusija ar galimybė rašyti poleminį rašinį;
- Gal pasiūlyti L. Kreivytės įžvalgas apie L. Parulskio parodą „Barokas ir betonas“ ir diskutuoti mokiniams aktualiomis temomis – miestas, jo samprata, (stereotipinis) įvaizdis ir pan;
- Ar nereiktų suvienodinti epochos pavadinimo rašymo?

Lietuvių kalbos ir literatūros  
mokytojas metodininkas Audrius Gabnys

